

tilstrækkelig til at underholde 10 Købmandsfamilier, men hvoraf der ikke betales en eneste Dre i Stat, medens de andre Købmænd, de, som ikke endnu ere oplugte af denne Forretning, skulle betale den hele Stat. Der er nemlig det at mærke, at ved disse smaa Selskaber med Indstud af 5 Kr. tjener maaske hver enkelt Participant i Selskabet 20 Kr., og af det Beløb, som saaledes tjenes, faar Kommunen ikke nogen som helst Forøgelse i Mandens Indtægter, saa smaat kan man ikke tage det, saa langt gaar man ikke ned. Det gælder overhovedet i Købstæderne og vel alle Steder efterhaanden, at Smaamanden, som er med til at drive denne Forretning, svarer forholdsvis ganste overordentlig lidt til Kommunen. Mange Steder er man endogsaa kommen ind paa stigende Procent, og i alt Fald er der med Hensyn til Indtægterne nedad saa betydelig en Nedsættelse, at det i Virkeligheden bliver det samme. — Derfor siger jeg, at der her paa dette Omraade er en virkelig Nødvendighed for at komme til en Lovforandring, og det meget snart. Smidlertid er jo altsaa i dette Lovforslag Princippet anerkendt, ganste vist ikke det, som Købstadbefolkningen mener at have Krav paa, den fulde Bestaatning; men Princippet er anerkendt saaledes, at disse Foreninger og saadanne Selskaber skulle betale Stat, og det drejer sig altsaa nu om noget mere eller mindre, og der er det, at jeg tror at turde sige, at de 2 pCt. er der ikke tilstrækkelig Grund til at gaa ned til, navnlig da man tidligere har været højere oppe.

Medens der saaledes jo altsaa maa antages at være fra alle Sider en fuld Anerkendelse af, at der skal udredes Stat i Fremtiden af disse ny Statteobjekter, saa lunde det Spørgsmaal jo nok være noget tvivlsomt, hvilke de ere, og hvorledes man skal finde Grænsen mellem dem, der skulle beskattes, og dem, der ikke skulle beskattes. Det varede meget længe under denne Lovs Behandling, som jeg har haft Lejlighed til at følge paa tidligere Stadier, inden man kom paa det rene med, om de saakaldte Brugforeninger skulle beskattes eller ikke. Efterhaanden kom man dog saa vidt, at man var naaet til at faa det udtrykkelig udtalt, at for saa vidt den Forretning, de drev, maatte betragtes som almindelig Næringsdrift, skulde de ogsaa beskattes, hvad enten de kaldte sig Brugforeninger eller ej, og den nødvendige Følge af, at dette blev udtrykkelig udtalt i Lovforslaget, er jo ogsaa, at der maatte komme Bestemmelser om, hvilke Foreninger der ikke skulde beskattes. Det er angaaende dette,

som findes i § 12, 2det Stykke, jeg skal tillade mig endnu at sige et Par Ord.

Jeg kan nu egentlig ikke ret indse, hvilken Forstel der er paa Forbrugsforeninger og almindelige Forretninger, naar der er Spørgsmaal om Stat, om Deltagelse i Kommunens Byrder. Hvad sker der gennem en Forbrugsforening? Den indtøber Varer, bedst muligt og paa billigste Maade, for igen at sælge dem til Medlemmerne, som altsaa betale for disse Varer en Pris, der ofte er betydelig højere end den, de maa betale i en Købstad; derved indvindes en Avance og denne fordeles bagefter til Medlemmerne. Naar de saa oven i Købet holde aaben Bod — jeg forudsætter, at de ikke handle med Ikke-Medlemmer, thi saa er Sagen klar nok — ser jeg ikke allerringeste Forstel paa den Forretning, de drive, og en anden Forretning; der er blot det at mærke, at de paa Forhaand have deres Kundekreds, men for øvrigt foretage de ganste de samme Operationer som den Mand, der driver en saadan Forretning ganste alene og uden at have disse solidarisk ansvarlige Medlemmer bag ved sig, det er altsaa mange, der drive Forretningen i Stedet for enkelte Personer. Hvorledes man vil stille sig med Hensyn til Erhvervelse af Næringsadkomst og i lignende Forhold, er noget andet, men over for Stattespørgsmaal kan jeg ikke indse, hvorfor det paa Forhaand skal være givet, at disse Foreninger skulle være fri for at betale Stat, thi de faa gennem deres hele Operation en Avance, som ellers vilde tilflyde andre Privatfolk, der drive Forretning, og en anden privat Mand kan altsaa ikke komme til at gøre den Forretning, kan ikke faa den Avance. Der bliver altsaa et Hul blandt dem, som skulle bære Kommunens Byrder. Naar jeg nu oven i Købet sætter, at en saakaldet Forbrugsforening har sit Sæde, sit Forretningslokale uden for den Kommune, hvor dens Medlemmer bo, bliver det jo dog ret tydeligt, at der er noget, som ikke kan være suldt retfærdigt.

Og dette er endnu mere paafaldende, naar man gaar over til, hvad der nu er kommet ind i Lovforslaget om de saakaldte Produktionsforeningers Friagelse for Stat. Disse Foreninger, hvorved jeg nærmest tænker paa Mejerier, Svineslagterier og Koesukkerfabrikker, navnlig da de to sidste, ligge jo i Reglen nu og ville ganste sikkert ogsaa i Fremtiden blive anlagte paa Købstadgrund, af mange forskellige Hensyn, af Hensyn til Jærnbaneforbindelser og af andre Grunde, og disse Foreninger vil man, saa vidt jeg kan se, ogsaa efter Lovforslaget gøre fri